

DELAVNICE »PRIHODNOST JE V NAŠIH ROKAH« ZA VRTCE IN OSNOVNE ŠOLE

V spodnjem besedilu je nekaj predlogov za izvedbo delavnic ter nekaj predlogov za izdelavo izdelkov iz odpadnih materialov. Izdelujete lahko tudi karkoli drugega iz odpadnih materialov, vse vaše ideje so zelo dobrodošle. Lahko pa enostavno vzamete barvice, svinčnike, tempere in na list odpadnega papirja (mogoče na zadnjo stran starega koledarja) ali kartona rišete na temo podnebnih sprememb, njihovih vzrokov, posledic (še posebej v Afriki), ali pa kaj mi lahko naredimo za bolj čisto okolje.

1. USTVARJALNO-LIKOVNE DELAVNICE

»Izdelovanje izdelkov iz odpadnih materialov«

Učna sredstva in pripomočki: odpadni materiali (plastenke, lončki, časopisni papir, reklamni papirji, karton, škatle, tulci od WC-papirja, embalaža od mleka, plastične vreče ...), barvice, tempera barvice, pisala, lepila (če je le možno, uporabljajte lepilo, narejeno iz moke in vode), škarje ...

Uvod v posamezno delavnico:

1. Za uvod si z otroki/učenci **oglejte 8-minutni animirano-dokumentarni film** (DVD) »Prihodnost je v naših rokah«.
2. Nato se z njimi na kratko **pogovorite o problematiki podnebnih sprememb** (vzroki, posledice, kaj lahko mi storimo) na podlagi vsebine filma.
3. Na podlagi teh razmišljanj nato Otroci/učenci **ustvarjajo izdelke iz odpadnih materialov** v znamenje solidarnosti, še posebej do otrok v Afriki, ki jih spremembe podnebja najbolj prizadenejo.

Delavnica 1.: »Izdelava planeta Zemlje iz odpadnih materialov«

Cilj te delavnice je vzpostaviti odnos do Zemlje in vsega, kar živi na njej.

Pripomočki: plastične vreče, plastenke, škatle, papirnata vreča za kruh, krep selotejp, karton, časopisni papir, reklame, tempera barvice, lepilo, škarje, stenski zemljevid sveta ali globus (za lažjo predstavo).

Potek dela:

1. Otroci/učenci skupaj z vzgojiteljico in pomočnico vzgojiteljice /učiteljico napolnijo plastično vrečko z različnimi odpadnimi materiali, kot so lahko plastične vrečke, papir ... (vrečka mora biti napolnjena tako, da bo na koncu dobila približno obliko krogle). To napolnjeno vrečko zavežejo ali zalepijo, jo dajo v papirnato vrečo od kruha, ki jo prelepijo s krep selotejpom. Dobili bodo kroglo, ki bo predstavljala Zemljo.
2. Nato na kroglo z lepilom prilepijo koščke odpadnega papirja (lahko je to časopisni papir ali kakšen bolj svetel papir, da bodo lažje nanjo risali).
3. Otroci/učenci nato s tempera ali vodenimi barvicami na kroglo simbolično narišejo oceane, morja ter kontinente, tako da bodo dobili podobo planeta Zemlje.

4. Otroci/učenci lahko na primer tej zemlji dodajo tudi roke, noge, usta (zemlja ima lahko vesela ali žalostna usta) ...
5. Iz kartona ali papirja lahko izrežejo ljudi, ki jih lepo pobarvajo in nalepijo po različnih kontinentih.
6. Iz reklamnih papirjev lahko izrežejo različne cvetlice, živali ... vse, kar živi na Zemlji, in jih zopet prilepijo na narejeno zemljo.
7. Lahko izdelajo ali izrežejo iz papirja ali reklam tudi onesnaževalce, kot so avtomobili, tovarne ... in jih zopet prilepijo na svojo zemljo.

Delavnica 2.: »Izdelovanje živalic in rastlin iz odpadnih materialov«

Cilj te delavnice je prikazati vso pestrost narave, ki jo ljudje z onesnaževanjem uničujemo.

Pripomočki: tetrapak od mleka ali sokov, časopisni papir, reklamni papir, škarje, lepilo, tempera barvice, flomastri ...

Potek dela:

1. Otroci/učenci s pomočjo vzgojitelja/učitelja razrežejo tetrapak.
2. Na embalažo narišejo s svinčnikom ali flomastrom žival ali rastlino, ki jo želijo izdelati (riba, medved, marjetica, drevo ...) in jo izrežejo.
3. Nato otroci/učenci polepijo s časopisom, pisanimi reklamnimi papirji ali porišejo s flomastri, tempera barvicami, tako da bodo te živalce ali rastline dobile pravo podobo.
4. Na koncu skupaj z otroki/učenci lahko prilepite vse te izdelke na karton ali tudi velik šeshamer, lahko pa pustite te izdelke tudi posamično.

Delavnica 3.: »Izdelovanje onesnaževalcev okolja iz odpadnih materialov«

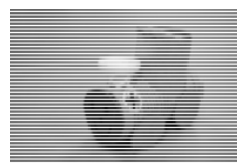
Cilj te delavnice je, da se otroci/učenci bolje zavedajo, kaj vse onesnažuje naš planet in spreminja tudi ozračje okoli njega.

Pripomočki: tetrapaki, zamaški, plastenke, škatle, škarje, lepilo, tempera barvice, flomastri ...

Lahko se odločite, da boste izdelovali vsi enotne onesnaževalce, v tem primeru otrokom naročite, naj prinesejo določene odpadne materiale (na primer za izdelavo avtomobila eno plastenko in štiri pokrovčke od plastenk, reklamni ali časopisni papir za oblepit), lahko pa jim naročite, naj prinesejo čim več različnih materialov, kot so škatle, tetrapaki, tulci, lončki .... in izdelujete različne onesnaževalce kot na primer tovarne, hladilnike, avtobuse, letala, TV, računalnike ...

Potek dela:

1. Otroci/učenci najprej skupaj zlepijo konstrukcijo posameznega onesnaževalca.
2. Nato jo prelepijo s papirjem, pobarvajo in lahko dodajo kakšne slike iz odpadnega papirja.

Delavnica 4.: »Skleda iz starega papirja«

Cilj te delavnice je, da se otroci/učenci zavejo, da odpadne materiale lahko ponovno uporabijo. Otroci/učenci lahko sami naredijo skledo, kozarec, vrček, krožnik ... iz odpadnega papirja in jim jih ni potrebno kupovati.

Pripomočki: časopisni papir, lepilo (če je možno sami pripravite lepilo – moka in voda), star kozarec ali plastično skledo, vrček, star krožnik ali kozarec, star čopič, tempera barvice in škarje

Potek dela:

1. Z otroki/učenci natrgajte ali na trakove narežite časopisni papir in pripravite lepilo za lepljenje.
2. Med tem časom vzgojitelj/učitelj pripravi posodo, kozarec, vrček, krožnik ... (kar koli boste izdelovali) in zaščiti mizo. Izbrano posodo obrne narobe in jo položi na mizo.
3. Najprej izbrano posodo premažite z vodo in nanjo nanosite natrgan ali razrezan papir in ga premažite z lepilom. Nato z otroki/učenci nalagajte nove plasti papirja in vsako plast posebej premažite z lepilom. Postopek ponavljamo najmanj osemkrat in potrebno je preveriti, da so vsi trakovi ali koščki papirja prilepljeni.
4. Ko boste nanесли zadnje koščke papirja, jo še enkrat premažite z lepilom.
5. Papirnato posodo pustite nekaj dni, da se temeljito posuši.
6. Ko je posoda suha, naj jo vzgojitelj ali pomočnik vzgojitelja/učitelj previdno loči od sklede in obreže robove, ki štrlijo.
7. Posodo prebarvajte s tempera barvami in jo porišite (lahko z motivi Afrike).

Delavnica 5.: »Izdelava kaširanega papirja«

Cilj je spodbujanje otrok k predelavi, ponovni uporabi odpadnega materiala in izdelavi novih materialov (iz odpadnega papirja, prtičkov se bodo naučili izdelati nov papir na preprost način, ki ga lahko uporabijo v vsakdanjem življenju).

Pripomočki: papir, posoda za mešanje mase, vroča voda, mešalnik, mreža z okvirjem, kuhinjska krpa, barvilo (če je možno naravno, npr.: sok rdeče pese, sok borovnic...), poslikani papirnati serveti.

Potek dela:

1. Otroci/učenci papir narežejo na trakove ali natrgajo na koščke.
2. Koščke natrganega papirja nato stresite v posodo in jih prelijte z vročo vodo. Namočen papir in vodo vzgojitelj/učitelj meša z mešalnikom, da nastane kašasta zmes. Če želite imeti redkejšo maso dodajte več vode, če pa gostejšo pa manj vode. Lahko dodate tudi barvilo, da boste imeli barvni papir ali slike izrezane iz papirnatih servetov.
3. Vzgojitelj/učitelj med tem pripravi mrežo z okvirjem. Na mrežo nalije nekaj papirnatih kaš in mrežo drži vodoravno nad lijakom ☺. Ko večina vode odteče obrišite še spodnji del mreže, da po sobi ne kaplja.
4. Na mizo položite več plasti časopisnega papirja ter nanj previdno položite okvir. Na zmes v okvirju položite kuhinjsko krpo in okvir obrnete, da zmes odstranite od okvirja. Sedaj še na zgornjo stran zmesi položite krpo, da boste popivnali odvečno vodo (krpa je zgoraj in spodaj). Zgornjo krpo otežite (z deskami, knjigami ali rokami), da voda odteče (10 min).
5. Nato previdno odstranite krpe in kaširan papir položite na karton, da se posuši na zraku. Če se med sušenjem papir zvije, naj ga vzgojitelj zlika z vročim likalnikom (preko krpe).

6. Z otroki/učenci lahko sestavite pesem, misel ... namenjeno otrokom v Afriki. Vzgojitelj/učitelj naj jo napiše na novo izdelan papir in ga skupaj obesite na vidno mesto v vašem vrtcu.

2. LITERARNA DELAVNICA »Pisanje izjav otok o podnebnih spremembah«

Cilj te delavnice je, da otroci/učenci ob gledanju in kasneje ob pogovoru razmišljajo o tem, kaj povzroča podnebne spremembe in kakšne so njihove posledice na življenja ljudi, še posebej v revnejših državah, ter kaj lahko posameznik naredi za varovanje okolja in podnebja.

Učna sredstva in pripomočki: list papirja in pisalo.

Otrokom/učencem naročite za domačo nalogo, dan ali dva pred izvedbo delavnice, da se **s starši ali s skrbniki pogovorijo o spremembah podnebja**, o tem, kaj so spremembe podnebja in zakaj se dogajajo, pa tudi o tem, kaj doma naredijo oziroma kaj lahko naredijo za zmanjšanje podnebnih sprememb, za bolj čisto okolje (ločujejo odpadke ...).

Potek delavnice:

1. Za uvod si z otroki/učenci **oglejte 8-minutni animirano-dokumentarni film** (DVD).
2. Z otroki/učenci se nato **pogovorite** o vsebini filma in o tem, kaj so se doma s starši pogovarjali.
3. Vzgojitelj ali pomočnik vzgojitelja/učitelj naj si zapisuje, kar bodo povedali otroci/učenci na temo podnebnih sprememb, njihovih vzrokov in posledic (še posebej v revnejših deželah) ter kaj lahko kot posameznik ali pa družba naredimo za blaženje teh posledic.

3. LIKOVNI DELAVNICI »Izdelovanje plakata«

Delavnica 1: »Prihodnost je v naših rokah«

Cilj te delavnice je, da se otroci/učenci s pomočjo vzgojiteljev/učiteljev preko izdelave plakata ozavešijo o problematiki podnebnih sprememb, o vzrokih, posledicah le-teh in tudi o tem, kaj lahko naredijo kot posamezniki, da bo življenje na našem planetu lepše.

Učna sredstva in pripomočki: šelshamer, barvice, pisala, lepilo, škarje... Otrokom lahko predhodno naročite, naj s seboj v vrtec prinesejo tudi stare revije, reklamne papirje, časopise, da bodo za izdelavo plakata lahko izrezali slike, ki so povezane s spremembami podnebja, onesnaževanjem, in tudi takšne, ki prikazujejo posledice sprememb podnebja (lahko jih skupaj doma poiščejo s starši).

Otrokom/učencem lahko za domačo nalogo naročite, dan ali dva pred izvedbo delavnice, da se **s starši ali skrbniki pogovorijo o spremembah podnebja**, o tem, kaj so spremembe podnebja in zakaj se dogajajo, pa tudi o tem, kaj doma naredijo oziroma kaj lahko naredijo za zmanjšanje podnebnih sprememb (ločujejo odpadke ...).

Potek delavnice:

1. Za uvod si z otroki/učenci **oglejte 8-minutni animirano-dokumentarni film** (DVD) »Prihodnost je v naših rokah«, ki ste ga prejeli.
2. Po ogledu filma namenite kratek čas za **pogovor in vprašanja**. Z otroki/učenci se na kratko pogovorite o problematiki podnebnih sprememb (vzroki, posledice, kaj sami lahko storimo za bolj čisto okolje) na podlagi vsebine filma in pogovora otrokov s starši ali skrbniki.
3. **Otroci/učenci s pomočjo vzgojiteljev izdelujejo plakate z naslovom »Prihodnost je v naših rokah«**. Nanj lahko pišejo, rišejo, lepijo slike na plakate... na podlagi pogovora s starši in gojitelji ter vsebine filma, ki ste si ga ogledali, o vzrokih in posledicah sprememb podnebja (poudarek naj bo na revnih državah, še posebej, kako te spremembe podnebja vplivajo (bodo) na življenje njihovih vrstnikov v Afriki; lahko dodajo, kakšen je (bo) vpliv na življenje prebivalcev v Sloveniji) in kaj mi lahko storimo, da bo življenje na našem planetu lepše.
4. Vzgojitelj/učitelj končne izdelke **razstavi v šoli**, da jih bodo lahko vsi videli. Zelo dobro bi bilo, da bi bili ti plakati razstavljeni tudi tako, da jih bodo lahko videli starši.

Delavnica 2.: »Hrana«

Cilj te delavnice je, da se otroci/učenci zavedajo, kako pride hrana v naše hladilnike in shrambe, da je potrebno zato veliko različnih stvari in dela in da ni vse samo po sebi umevno. ☺

Pripomočki: embalaže različnih izdelkov, papirne reklame, škarje, lepilo, barvice, pisala ...

Potek dela:

1. Otrokom/učencem naročimo, da predhodno doma poiščejo embalažo nekega prehranskega izdelka (ali sliko iz reklame, če ni možno prinesiti embalaže) ter sliko iz reklam, revij, iz katerih izvira posamezni izdelek. Na primer: en otrok prinese sliko krave in embalažo od mleka, drug otrok sliko ribe in embalažo ribje paštete ...
2. Vsak otrok pokaže, kaj je prinesel, in se skupaj z vsemi otroki/učenci pogovorite, kakšen je posamičen postopek, da pridemo do izdelka, ki ga kupimo v trgovini. Primer: krava je travo, kmet jo pomolze, pelje mleko v mlekarno ... Tukaj se lahko pogovorite tudi o tem, da vsi otroci/učenci tega sveta nimajo dovolj hrane za vsakodnevne obroke in da bo takih vedno več tudi zaradi spreminjanja podnebja.
3. Z otroki/učenci nato na šelešamer ali odpadni karton na eno stran nalepite vse izvore hrane (na levo stran lahko napišete: »Ta pestrost je pripeljala ...«), na drugo stran plakata pa prilepite vso embalažo izdelkov (in lahko napišete: »... do teh prehranskih izdelkov«).

Izdelke lahko razstavite na vidno mesto v vašem vrtcu.

Za nadgradnjo delavnic lahko skupaj z otroki/učenci posadite tudi drevo ali rastlino v bližini vrta, če je možno. Lahko pa spodbudite otroke, da skupaj s starši ali skrbniki to storijo na domačem vrtu.